

KALENDARIUM PARAFII CHOROSZCZAŃSKIEJ

Przed 1437 r. na wzgórzu Sieśkowizna pod Choroszczą w wigilię św. Jana Chrzciciela gromadzą się okoliczni mieszkańcy, by tradycyjnie świętować ten dzień. Dlatego kościół zyskał później takie wezwanie.

20. 11. 1437 - książę litewski Michał Zygmuntowicz nadaje puszcę zwaną „Chroszcza” wójtowi tykocińskiemu, Piotrowi z Gumowa, który zakłada miasto i kolonizuje dobra ziemskie.

22. 10. 1459 - Piotr z Gumowa zeznaje przed biskupem wileńskim Mikołajem z Solecznik, że uposażył kościół choroski w 2 włóki (ok. 33 ha) gruntu, sianozęcia i inne dochody.

Ok. 1640 – małżonkowie Stefan i Annę Marcybella Rudominianka Dusicka Pacowie budują drewniany kościół parafialny. Do dawnego wezwania dodano nowe – św. Szczepana (czyli Stefana), patrona fundatora.

31.10.1654 – król Jan Kazimierz aprobuje fundację Stefana Mikołaja Paca, klasztoru Dominikanów - klasztoru na 12 *"ludzi pobożnych i uczonych, z których ma się pomnażać chwala Boska"* powstaje słynne na one czasy Sanktuarium Matki Bożej oraz szkoła, której absolwenci mogli kontynuować naukę w Akademii Krakowskiej

1671- Mikołaj Stefan Pac zostaje wyniesiony przez króla, Mikołaja Korybuta Wiśniowieckiego, ku zdumieniu kapituły, na stolicę biskupią wileńską. Jednak pomimo sakry biskupiej bardzo często przebywa w Choroszczy, wznosząc tu letnią rezydencję z pięknym ogrodem.

11.03.1673 - papież Klemens X ofiarowuje biskupowi Stefanowi Pacowi do kościoła choroszczańskiego relikwie świętych - Witalisa, Aleksandry, Walerii Wiktorii.

1683 – pożar kościoła, klasztoru i miasteczka. Nowy kościół i klasztor zakonnicy zbudowali w innym miejscu, „na Gaju”, gdzie od 1459 r. znajdowała się sianozęć kościelna. W kościele zawieszono obraz Matki Boskiej Różańcowej, a działa przy nim Bractwo Różańcowej.

1685 - umiera fundator choroszczański biskup Mikołaj Stefan Pac w Rugawie pod Grodnem. Wspaniały pogrzeb odbył się w katedrze wileńskiej, ciało jego zostało złożone pod kaplicą imienia Maryi. /8maja 1685/

1704 - wielki pożar nocny obrócił w perzynę odrestaurowany kościół jak również zabudowania klasztorne. Z ognia udało się wyratować tylko cudowny obraz Pana Jezusa w okowach, sprowadzony przez biskupa Paca z Rzymu.

1707 - kolejny pożar całego miasta i drewnianego kościoła.

1753/57 - budowa murowanego kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela i Św. Szczepana

ok. 1759 - przewiezienie do kościoła relikwii Świętego Kandyda z Rzymu. /Bowiem w trumnie zachowała się poza figurą nieduża kartka z papieru czerpanego, na której zanotowano po łacinie: *"Święte Ciało z Naczyniem Krwi Św. Kandyda Męczennika tak jak zostało znalezione na Cmentarzu Św. Agnieszki dnia 10 marca 1756"*. Cmentarz św. Agnieszki to słynne rzymskie katakumby Santa Agnese.

1756 – początek budowy zachowanego do dziś zespołu klasztornego przez kolatora –Jana Klemensa Branickiego, hetmana wielkiego koronnego i kasztelana krakowskiego

1770 - Konsekracja kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela i Św. Szczepana przez biskupa Ptolomajdy Ludwik Ignacy de Ryancourt /5 sierpnia 1770/

1832 - kasata Dominikanów za popieranie i udział w ruchu niepodległościowy. *„Przeszli i zniknęli dla potomnych, ale zniknąć dla historii, dla moralnego rozwoju narodu nie mogli i nie znikną”*. (Marian Ogończyk Dubiecki 1917)

1869 - klasztor poddominikański przechodzi we władanie duchownych prawosławnych

1915 - pierwsza Wojna Światowa, zniszczenie miasta, cmentarz wojenny na Babiej Górze /25.08.1915 /dziekan białostocki zapisał: *„Choroszcz. Kościół zniszczony. Pożar był w kościele. Spłonął organ nowy i dach. Plebania rozbita. Miasteczko spalone. Fabryka spłonęła. Ksiądz proboszcz Ostrowski wśród największego niebezpieczeństwa wytrwał na miejscu. Obecnie reperuje kościół. Dach ma być wkrótce gotowy. Szkoły zakłada. Pracuje gorliwie i sumiennie.”*

1917- przejście klasztoru poddominikańskiego przez parafię katolicką

1913/24- budowa kaplicy pod wezwaniem Ducha Świętego na cmentarzu rzymsko – katolickim jako pomnika poległym za

Ojczyznę w 1863 r. podczas I Wojny Światowej 1914/18 r. i wojny polsko – bolszewickiej 1920/22

- 1938 - na skutek pożaru, który wybuchł w nocy z 4 na 5 października podczas trwania nabożeństwa czterdziestogodzinnego. Spłonął zabytkowy ołtarz główny wraz Cudownym Obrazem Jezusa w Okowach, pozostałe uległy również figury Św. Marii Magdaleny i Św. Jana Ewangelisty oraz ołtarze boczne.
1941. 06 - pociski artyleryjskie zniszczyły dach i wieżę kościelną.
1944. 07 - wojska niemieckie wysadziły wieżę, która zniszczyła sklepienie świątyni.
- 1944/47- odbudowa zespołu kościelno – klasztornego
- 1957/72 - miejscowy stolarz pan Waclaw Ziembicki podejmuje się odtworzenia dawnego ołtarza głównego w kościele, wykonał również ołtarze boczne.
- 1971/72 - profesor Wiktor Zin zaprojektował i wraz z zespołem wykonał nową polichromię do tutejszego kościoła i kratki w ołtarzu głównym które wypełniły miejsce po spalonych figurach Św. Jana Apostoła i Św. Marii Magdaleny.
- 1992 - pożar plebanii rzymskokatolickiej na drugi dzień Świat Bożego Narodzenia w godzinach rannych 26 grudnia
- 1993/02 – odbudowa spalonej plebanii i remont kapitalny kościoła.
- 1995 – urygowanie kaplicy p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Domu Pomocy Społecznej w Choroszczy.
- 2002/08 - przystąpiono do rekonstrukcji wystroju świątyni z czasów hetmana Branickiego tym stylu wykonano polichromię. Odnowiono ambonę, relikwiarze, obraz Matki Bożej Różańcowej, ołtarze boczne z obrazami i ołtarz główny, utworzono repliki figury Św. Jana Ewangelisty i Św. Marii Magdaleny, odtworzono obraz „*Jezusa w Okowach*”, którego szkic odnaleziono w jednej z bibliotek wileńskich. Wykonano meble do obu zakrystii w dębie oraz ławy do kościoła według pierwotnego wzoru.

Przygotowane po konsultacji z prof. Józefem Maroszkim